

Souhrn

Ve své práci s názvem Právní a sociálně psychologické aspekty a důsledky vztahu otce a dcery se zaměřením na výběr partnera představuji problematiku interpersonální interakce mezi otcem a dcerou z různých úhlů pohledu. Využívám k tomu zejména poznatků z oboru práva a psychologie, neboť se navzájem prolínají a doplňují. Zejména sociální psychologie má k právní vědě blízko, protože zkoumá chování lidí v rámci společenského systému, z něhož právo jakožto soustava závazných norem kopírujících hodnoty daného společenství vzniklo. Při zpracovávání tématu jsem čerpala z děl uznávaných sociologů, sociálních psychologů, manželských poradců a právníků i z poznatků empirických, získaných pro účely mé diplomové práce v rámci průzkumného šetření pomocí písemného dotazníku, jehož výsledky uvádím ve čtvrté kapitole a v příloze.

V první kapitole pojednávám o typických otcovských rolích a na základě myšlenek a názorů českých i zahraničních odborníků vysvětluji dopad jejich působení na formující se osobnost dcer. Zmiňuji ideální způsob fungování vztahu mezi otcem a dcerou, ale více se zaměřuji na otce fyzicky či psychicky nepřítomného, přehnaně autoritativního či naopak nezdravě závislého a na negativní důsledky těchto častých rodičovských nedostatků mužů v životě dívek a mladých žen, které jim zejména brání navazovat bezproblémové partnerské vztahy.

Druhá kapitola se týká mnohem méně častých, o to však závažnějších patologických sociálních interakcí otce a dcery či muže a ženy. Upozorňuji v ní na případy pohlavního zneužívání, znásilnění, incestu, týrání a obdobného násilného chování uvnitř nukleární rodiny nebo partnerského vztahu. Vzhledem k vysokému stupni společenské nebezpečnosti jsou tato jednání trestnými činy, proto je představuji ve světle trestního práva. Nezapomínám však ani na jejich psychologické aspekty a popisuji, jak destruktivní důsledky mohou prožítá traumata v psychice oběti zanechat. V této souvislosti věnuji několik stran též výzkumu americké experimentální psycholožky Elizabeth Loftusové, která došla k překvapujícím závěrům ohledně fungování lidské paměti a její ovlivnitelnosti.

Ve třetí kapitole jsem zpracovala rozvodovou tematiku, v současné době velmi diskutovanou a aktuální záležitost. Pojednávám v ní o rozvodovém procesu z hlediska českého rodinného práva, o specifikách institutu střídavé a společné výchovy nezletilých dětí a v neposlední řadě též o plnění vyživovací povinnosti, jejímž nositelem se stává nejčastěji rozvedený otec. Neplacení výživného po dobu delší než čtyři měsíce klasifikuje náš trestní

zákoník jako trestný čin zanedbání povinné výživy, o němž se zmiňuji v podkapitole 3.2.3. Fakt, že tak zásadní změna životních okolností, jako je rozvod rodičů, významným způsobem ovlivňuje nezletilé děti, nelze zpochybňovat. I já jsem se snažila upozornit v této části své práce na ty nejdůležitější dopady neúplné rodiny na další vývoj potomků, především pak dcer.

Čtvrtá kapitola představuje výsledky mého průzkumného šetření pomocí anonymního dotazníku, na němž dokládám, jaké vztahy chovají české ženy ke svým otcům a nakolik se to projevuje v jejich životě, zejména v oblasti navazování vztahů s muži. Porovnávám také, zda se teoretické poznatky převážně shodují s praxí.

Nakonec, v páté kapitole, poskytuji informace o možných způsobech řešení nastíněných problémů a tato v ní blíže rozpracovávám. Kromě osvědčených psychologických a právních postupů uvádím i teprve připravované změny právního řádu a recentní novelizace právních předpisů. Přidávám též vlastní stanovisko k věci a svůj názor na možné vylepšení stávajícího stavu.